

Roll No.....

Total No. of Printed Pages: [04]

Total No. of Questions: [09]

B.Com (Hons.) (Semester – 1st)

HUMAN VALUES & PROFESSIONAL ETHICS

Subject Code: BHUM0103

Paper ID: [140105]

Time: 03 Hours

Maximum Marks: 60

Instruction for candidates:

1. Section A is compulsory. It consists of 10 parts of one marks each.
2. Section B contains short type question. It consists of 5 questions of 4 marks each. The student has to attempt all questions.
3. Section C contains descriptive type questions. There will be five questions. Each question contains two parts. The students have to attempt any one part from each question. Each part carries six marks.

Section - A

(01 marks each)

Q1. Attempt the following:

A. Fill in the blanks.

a. _____ and _____ are the basic human aspirations.

ਅਤੇ ਮੁਢਲੀਆਂ ਮਾਨਵੀ ਇਛਾਵਾਂ ਹਨ।

_____ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਧਾਰਭੂਤ ਮਾਨਵੀ ਚੁਣਾਵਾਂ ਹਨ।

b. To live only for physical facilities is called _____ consciousness.

ਸਿਰਫ਼ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਜੀਉਣਾ _____ ਚੇਤਨਾ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਲਿਓਂ _____ ਚੈਤਨਾ ਹੈ।

c. I am seer, doer and enjoyer. Body is an _____.

ਮੈਂ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ, ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਭੋਗਤਾ ਹਾਂ। ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਾ ਇਕ _____ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ, ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਭੋਗਤਾ ਹਾਂ। ਸਰੀਰ ਜੋ ਮੈਂ ਦਾ ਇਕ _____ ਹੈ।

d. _____ is called the basic or foundation value.

_____ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਮੁੱਲ ਹੈ।

_____ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਆਧਾਰਭੂਤ ਮੁੱਲ ਹੈ।

e. There are two kinds of realities in existence _____ and _____.

ਅਸਤਿਤਵ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਹੈ _____ ਅਤੇ _____

ਅਸਤਿਤਵ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਹੈ _____ ਅਤੇ _____

B. True/false

f. There are five orders in nature.

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ।

ਸ਼ਕਤੀ ਸੇ ਪਾਂਚ ਆਕਸ਼ਾਧੇ ਏ।

g. Only care requires physical facilities.

ਕੇਵਲ ਮਮਤਾ ਦੇ ਭਾਵ ਲਈ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਵਲ ਮਮਤਾ ਦੇ ਆਕ ਦੇ ਲਿਓ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਵਸ਼ਯਕ ਏ।

h. Existence is co-existence.

ਅਸਤਿਤਵ, ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ।

ਅਸਿਰਤ, ਸਹਿ-ਅਸਿਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਸੇ ਏ।

i. Family is our third level of living.

ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪੱਧਰ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।

ਏਸ਼ਾਏ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪੱਧਰ ਪਰਿਵਾਰ ਏ।

j. Beliefs are usually not the same for everybody.

ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਆਮ 'ਤੋਰ ਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਕੋ-ਜਿਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਆਮਤੋਰ ਪਰ ਏਰ ਘਟਤਿ ਦੇ ਲਿਓ ਓਕ ਯੋਜੀ
ਜਾਏ ਏਨੀ।

Section - B

(4 marks each)

Q2. What do you mean by values? What are the basic guidelines for value-education?

ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?

ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਏ? ਮੁੱਲ-ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਲਿਓ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਿਸ਼ਾ - ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਏ?

Q3. What is your present vision of a happy and prosperous life?

ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਵਰਤਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਹੈ?

ਸੁਖੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਵਰਤਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੀ ਏ?

Q4. What do you understand by the terms Svatva, Svatantrata and swarajya?

ਸੁਤਵ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਸੁਤਵ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਵਰਾਜ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਏ?

Q5. What is the outcome when we try to identify relationships based on the exchange of physical facilities?

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਪਰ
ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਨ ਕਰਦੇ ਏਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ
ਏਂਦੇ ਏ?

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਭੌਤਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਕੀ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

Q6. Write short notes on:

ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:

ਐਂਥ੍ਰੋਪ ਜੋਟ ਨਿਬੰਧ:

a. Humanistic education

ਮਾਨਵੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਸਾਮਕੀਯ ਓਪਾ

b. Trust

ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਕਿਸ਼ਾਸ

Section - C

(6 marks each)

Q7. a. What do you understand by prosperity? What is the difference between prosperity and wealth? How are the two related?

ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੋਂ ਆਪ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਦੇ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

b. What do you mean by your natural acceptance? Illustrate.

ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਿਜ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

Q8. a. What is the basis of 'Respect' for a human being? Do you see that the other human being is also similar to you? Explain.

ਮਾਨਵ ਲਈ 'ਸਨਮਾਨ' ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?

ਮਾਨਵ ਦੇ ਲਿਏ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜਿਹਾ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹੋ?

b. "Human being is more than just the body." Explain.

"ਮਾਨਵ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ।"

"ਮਾਨਵ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੈ।" ਚਰਚਿਕਰੋ।

- Q9. a. Identify any two important problems being faced by the society today and analyze the root cause of these problems.

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

ਕੁਸ਼ਮਾਨ ਮੇਂ ਸਮਾਜ ਕੀ ਕੋਰ ਦੋ ਸ਼ਵਰਪੂਰਨ ਸਮਸ਼ਯਾਓਂ ਕੀ ਪਛਾਨ ਕਰੋ ਓਰ ਤਮਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

- b. Explain the four orders of nature. How are the activities in the human order qualitatively different from those of other three orders?

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਾਨਵ-ਅਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ?

ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਚਾਰ ਅਵਸਥਾਓਂ ਕੀ ਵਧਾਏ ਕਰੋ। ਬਾਕੀ ਕੀ ਅਵਸਥਾਓਂ ਸੇ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਅਵਸਥਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਯਾਏਂ ਕੌਸੇ ਭਿੰਨ ਹੈ?

- Q10. a. How will the understanding of harmony in existence influence and R and D programs in science and technology?

ਅਸਤਿਤਵ ਵਿਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਅਸਤਿਤਵ ਮੇਂ ਵਧਾਏ ਕੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਵਿਗਿਆਨ ਤਥਾ ਟੇਕਨੋਲੋਜੀ ਮੇਂ ਰਿਸ਼ਰਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਕੋ ਕੌਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- b. What is the meaning of Education and Sanskara? How does Sanskara follow education?

ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸੰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਯੋਗਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਕਾਰ ਕਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਹੈ? ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਗਈ ਯੋਗਤਾ ਜੀਵਨ ਮੇਂ ਸੰਸਕਾਰ ਕੇ ਰੂਪ ਮੇਂ ਕੌਸੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- Q11. a. What do you mean by co-existence? How are units in co-existence in space?

ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸੂਨਯ ਵਿਚ ਇਕਾਈਆਂ ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਹਨ?

ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਕਾ ਕਯਾ ਅਰਥ ਹੈ? ਸੂਨਯ ਮੇਂ ਇਕਾਈਆਂ ਸਹਿ-ਅਸਤਿਤਵ ਮੇਂ ਕੌਸੇ ਹੈ।

- b. What is our present attitude towards body? What are its consequences? Suggest any two programs that you can undertake to improve the health of your body.

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ? ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਉ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰੋ।

ਵਰਤਮਾਨ ਮੇਂ ਫਸਲਾ ਸ਼ਰੀਰ ਕੇ ਸ਼ਾਨ ਕੌਸਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ? ਇਸਕੇ ਕਯਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? ਅਪਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੋ ਭੇਦਰ ਭਗਨੇ ਕੇ ਲਿਓ ਕਿਓਂ ਦੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਕਾ ਸੁਝਾਵ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰੋ।